

Założenia programu

Przejście z klasy trzeciej do czwartej to szczególny okres. Jest to moment, w którym dzieci muszą zmierzyć się z nowymi wyzwaniami i nowymi oczekiwaniami względem siebie. Następuje istotna i gwałtowna zmiana w zakresie, zarówno nauczycieli, jak i procesu edukacyjnego. Uczniowie klasy trzeciej są najstarsi, co daje im pewną i stabilną pozycję w szkole, pracują z jednym nauczycielem, który zapewnia klimat stabilności i bezpieczeństwa, zajęcia odbywają się w jednej sali. W klasie czwartej jest nowy wychowawca, nowi nauczyciele, nowe wymagania. Wprowadzone zostaje nauczanie przedmiotowe, zmienia się system oceniania, przyspiesza tempo pracy na lekcji. Dzieci różnie radzą sobie z presją czasową, zmianami w zakresie wymagań, organizacji życia szkolnego czy konieczności samodzielnej nauki. Wielu uczniów funkcjonuje w stanie podwyższonego stresu. Okres ten niesie także ze sobą wiele nowych zadań rozwojowych, które dziecko musi zrealizować, aby poradzić sobie z oczekiwaniami rodziców i szkoły.

Dlatego część uczniów, która prezentuje mniejsze możliwości adaptacji do nowych, trudnych warunków, przejawia w tym okresie szereg zaburzeń emocjonalnych oraz postaw nieakceptowanych społecznie, pomimo że w trzeciej klasie nauczyły się już poprawnie funkcjonować. Dla wielu dzieci zaakceptowanie nowego wychowawcy, innych nauczycieli i ich metod postępowania oraz nauczenie funkcjonowania na nowych warunkach jest bardzo trudne. Często nie są na to gotowe i musi minąć sporo czasu zanim zaczną dostosowywać się do nowego otoczenia.

Z przeprowadzonej diagnozy wynika, że 70% uczniów klasy III odczuwa obawy związane z przejściem na kolejny etap edukacyjny. Potwierdza to 40% rodziców, przy czym paradoksalnie więcej lęku wykazują sami rodzice - bo aż 50% z nich. Poziom swego lęku uczniowie określili średnio na 1,7 w skali od 0-5, natomiast rodzice określili poziom lęku swych dzieci na 1,9. Największe obawy wśród ankietowanych budzi ilość sprawdzianów i kartkówek (70% uczniów i 40 % rodziców), zwiększona ilość obowiązków i nauki (60% uczniów i 80 % rodziców), zwiększona ilość zadań (60% uczniów i 30 % rodziców), stosowanie różnych wymagań przez nauczycieli (60% uczniów i 30 % rodziców), zmiana nauczycieli (40% uczniów i 40 % rodziców). Ocenianie za pomocą stopni szkolnych budzi niepokój u 20% uczniów. Obaw z tym związanych nie mają rodzice - 0 %. Również pojawienie się różnych zajęć edukacyjnych nie jest czymś strasznym dla uczniów - 10%, natomiast 40% rodziców się tego obawia. W odczuciu uczniów najczęściej problemów może im przysporzyć nauka języka polskiego i angielskiego (po 60%), matematyki (20%), ale też plastyki i techniki (po 30%). Aż 90% uczniów deklaruje, że lubi się uczyć. Potwierdza to 90% badanych rodziców.

Program adaptacyjny jest odpowiedzią na obawy dzieci i ich rodziców dotyczące przyszłości, pozwala przygotować uczniów na istotne zmiany, które ich czekają. Wcześniejsze, powoli dawkowane, przybliżanie im nowej rzeczywistości ma niewątpliwie działanie profilaktyczne. Zdecydowanie pozwala na zaspokojenie potrzeby bezpieczeństwa dzieci, jego brak doprowadza do postrzegania przez dziecko otaczającego świata w kategoriach zagrożenia, co utrudnia mu rozwijanie aktywności. Odczuwanie dyskomfortu psychicznego, a u wielu wręcz

lęku, związanego z nową, trudną sytuacją, może być zminimalizowane, poprzez stosowanie nowatorskich działań. Umiejętność radzenia sobie w nowej sytuacji podnosi z kolei samoocenę dziecka, osiągnięty sukces zaspokaja potrzebę akceptacji oraz potrzebę uznania społecznego. Łączy się ona z potrzebą szacunku. Potrzeba ta nie jest zaspokojona wtedy, gdy dziecko jest wyśmiewane lub traktowane lekceważąco oraz gdy jego zachowanie i postępy w nauce są stale oceniane negatywnie. Zaspokojenie tej potrzeby prowadzi do poczucia pewności siebie, własnej wartości, wiary we własne siły.

Cele programu

1. Ułatwienie uczniom procesu adaptacji do zmieniających się warunków szkolnych poprzez współpracę wszystkich uczących w klasie IV nauczycieli;
2. Obniżenie stresu związanego z rozpoczęciem nauki w klasie IV;
3. Poszanowanie godności uczniów, zapewnienie im przyjaznych, bezpiecznych warunków do nauki;
4. Rozwijanie u uczniów samodzielności, kształtowanie pozytywnego stosunku do nauki, rozwijanie ciekawości poznawczej oraz odpowiedzialności za siebie i otoczenie;
5. Integracja klasy z nowym wychowawcą i nauczycielami przedmiotów;
6. Wspieranie rodziców w nowej sytuacji;
7. Włączenie rodziców jako partnerów do współpracy w realizację programu.

Adresaci

Adresatami programu są uczniowie klasy IV i ich rodzice.

Czas i miejsce realizacji

Program adaptacyjny będzie realizowany w Szkole Podstawowej w Łubnie Szlacheckim od września 2021 r. do czerwca 2022 r.

OBSZARY ZMIAN

1. Organizacja szkoły, klasy i lekcji

Zadanie	Odpowiedzialny	Termin
Wyodrębnienie w szkole stref tematycznych: -strefa gier (szachy, warcaby, chińczyk, klasy itp. - gry podłogowe) - korytarz na 1 piętrze, część południowa;	dyrektor	wrzesień
-strefa ciszy - korytarz na 2 piętrze (wyposażenie w co najmniej 2 pufy);	jw.	wrzesień
-strefa ławeczek - korytarz na 1 piętrze, część północna;	jw.	wrzesień

-strefa książki - (stoliki z ciekawą prasą i książką, krzeselka) - przewiązka, część środkowa.	bibliotekarz	wrzesień
Zorganizowanie przestrzeni klasowej (ustawienie stolików i krzesełek w sposób umożliwiający wygospodarowanie dodatkowej przestrzeni na zajęcia w kręgu oraz kąci tematyczne, np. literacki, matematyczny, przyrodniczo-geograficzny), uwzględnienie propozycji uczniów.	wychowawca i zespół nauczycieli klasy IV	wrzesień
Zorganizowanie lekcji otwartych z udziałem rodziców i zaproszonych doradców metodycznych.	nauczyciel języka polskiego nauczyciel matematyki nauczyciel języka angielskiego	październik grudzień luty
Prowadzenie multimedialnej kroniki klasy.	wychowawca, nauczyciel języka polskiego, nauczyciel informatyki	wrzesień - czerwiec
Przydzielenie byłemu wychowawcy klasy III godziny zajęć z przedmiotu plastyka w klasie IV, zgodnie z posiadanymi przez niego kwalifikacjami.	dyrektor	rok szkolny 2021/2022
"Zdobycy" - aktywizacja ruchowa uczniów poprzez organizowanie wycieczek - korona Beskidu Niskiego.	Wychowawca, nauczyciele	rok szkolny 2021/2022

2. Współpraca nauczycieli I i II etapu edukacyjnego

Zadanie	Odpowiedzialny	Termin
Usprawnianie tempa pracy uczniów na lekcji, czytania i pisania poprzez: -wyznaczanie czasu na wykonanie ćwiczenia, - stosowanie metody pracy z tekstem, - samodzielne formułowanie przez uczniów i zapisywanie notatki z lekcji, -wyszukiwanie odpowiednich fragmentów tekstu itp.	Nauczyciel klasy III	wrzesień - czerwiec
Zorganizowanie wspólnych lekcji przeprowadzone przez nauczycieli klasy III i klas starszych w zakresie: -edukacji polonistycznej i języka polskiego, -edukacji przyrodniczej i przyrody, -edukacji matematycznej i matematyki	Nauczyciel klasy III i nauczyciele danych zajęć edukacyjnych	marzec kwiecień maj
Dopełnianie w ocenianiu bieżącym w klasie III oceny opisowej oceną w skali 1-6, zgodnie z przelicznikiem % obowiązującym w statucie szkoły.	Nauczyciele klasy III	drugi semestr roku szkolnego
Stosowanie oceniania kształtującego w klasie IV obok tradycyjnych stopni szkolnych (uczeń uzyskuje	Wszyscy nauczyciele	wrzesień - czerwiec

informację: -o tym, co zrobił dobrze i jakie uczynił postępy w nauce; -co wymaga jeszcze doskonalenia; -wskazówki, w jaki sposób ma pracować nad przezwyciężeniem swoich problemów; -konkretne ćwiczenia itp. prowadzące do przezwyciężenia trudności).		
Zorganizowania spotkania uczniów, ich rodziców i nauczycieli, którzy będą uczyć w klasie IV	Wychowawca klasy III	czerwiec
Przekazanie nowemu wychowawcy i nauczycielom informacji o wynikach, trudnościach, potrzebach poszczególnych uczniów i całego zespołu oraz dokumentacji klasy w tym związanej z pomocą psychologiczno – pedagogiczną.	Wychowawca klasy III, pedagog	sierpień
Analiza ocen opisowych uzyskanych przez uczniów na koniec I etapu edukacyjnego.	Wychowawca klasy IV, nauczyciele	sierpień

3. Współpraca z rodzicami

Zadanie	Odpowiedzialny	Termin
Przeprowadzenie warsztatów dla rodziców z komunikacji.	Pedagog szkolny	październik
Przekazanie rodzicom informacji o założeniach programu i podejmowanych w jego ramach działaniach.	Wychowawca	wrzesień
Wyznaczenie terminu konsultacji dla rodziców, w tym z wykorzystaniem TIK.	Jw.	wrzesień

4. Ocenianie uczniów

Zadanie	Odpowiedzialny	Termin
Stosowanie oceny koleżeńskiej np. sprawdzanie ćwiczeń w parach, ocena pojedynczych, krótkich prac na podstawie ustalonych kryteriów, wyłonienie spośród uczniów jury, które będzie uczestniczyło w ocenie prac konkursowych w klasie.	Wszyscy nauczyciele	październik - czerwiec
Wprowadzanie elementów samooceny (uczniowie analizują własną pracę i planują przyszłe działania).	Jw.	Jw.

5. Działania wychowawcze

Zadanie	Odpowiedzialny	Termin
Wyznaczenie terminów konsultacji dla uczniów, w tym z zastosowaniem TIK	Wychowawca	wrzesień
Stosowanie metod aktywizujących na godzinie z wychowawcą, w tym wykorzystanie elementów dramy, zabaw i gier psychologicznych, burzy mózgów itp. oraz zmiana przestrzeni sali (praca w kręgu).	Jw.	wrzesień - czerwiec
Akcja „Godzina wychowawcza z książką” - wspólne, głośne czytanie wybranych fragmentów książek przez uczniów i nauczyciela na godzinie wychowawczej.	Jw., bibliotekarz	październik - czerwiec
Wprowadzenie cotygodniowych rozmów dotyczących życia klasy – „Minął tydzień” - uczniowie będą mogli pochwalić się sukcesami, porozmawiać o kłopotach, rozwiązać ewentualne konflikty itp.	Wychowawca	Jw.
Przeprowadzenie warsztatów dla uczniów z komunikacji.	Pedagog szkolny	wrzesień
Dzień życzliwości- na korytarzu szkolnym umieszczone zostanie drzewko, na którym można będzie zawiesić karteczkę dla koleżanki, kolegi, nauczyciela z miłym, życzliwym, słowem czy podziękowaniem.	Pedagog szkolny	maj
Zapoznanie ze sposobem rozwiązywania konfliktów w klasie z wykorzystaniem mediacji rówieśniczej.	Pedagog szkolny, wychowawca	listopad
Wybór rzecznika klasy - gwiazdy socjometrii pełniącego rolę mediatora.	Wychowawca	grudzień

6. Monitorowanie pracy ucznia

Zadanie	Odpowiedzialny	Termin
Zmniejszenie do minimum ilości zadań zadawanych z dnia na dzień.	Wszyscy nauczyciele	październik - czerwiec
Stosowanie prac domowych z możliwością wyboru – np. samodzielne projektowanie zadania związanego z danym tematem lekcji lub układanie zadania dla kolegi.	Jw.	Jw.
Przedstawianie pojęć wprowadzonych podczas lekcji za pomocą rysunku – tzw. myślografia.	Jw.	Jw.
Zwracanie uwagi na konieczność wykonania pracy lub zadania domowego zamiast stawiania oceny niedostatecznej.	Jw.	Jw.
Możliwość konsultacji pracy domowej z nauczycielem on-line na określonych zasadach i w	Jw.	Jw.

określonych terminach.		
------------------------	--	--

7. Metody nauczania

Zadanie	Odpowiedzialny	Termin
Stosowanie metod aktywnych opartych na działaniu i aktywności twórczej uczniów np. - projekty, - metoda portfolio, - nauczanie wzajemne, - plakat ikonograficzny, - grywalizacja, - inscenizacja, - praca na platformach np. edesk	Wszyscy nauczyciele	październik - czerwiec
Realizacja projektów interdyscyplinarnych, np. dziedzictwo historyczne naszej miejscowości (historia, j. polski, informatyka, plastyka, muzyka) itp.	Nauczyciel, języka polskiego, historii, plastyki, muzyki, informatyki	październik - czerwiec

8. Doskonalenie nauczycieli

Zadanie	Odpowiedzialny	Termin
Emocjonujące gamyfikacje i grywalizacja na każdej lekcji.	Dyrektor	listopad 2021 r.
Mediacje szkolne, czyli w zgodzie z samym sobą i innymi.	Dyrektor	październik 2021 r.
Sztuka przyjmowania i udzielania komunikatów w szkole i w życiu.	Dyrektor	styczeń 2022 r.
Uzyskanie certyfikatu mediatora szkolnego.	Pedagog szkolny	wrzesień/ październik

Oczekiwane rezultaty:

Uczeń:

- a. czuje się bezpiecznie w szkole;
- b. wie, jak radzić sobie ze stresem, potrafi rozwiązywać ewentualne konflikty na drodze mediacji;
- c. jest zmotywowany do nauki;
- d. samodzielnie lub pod kierunkiem nauczyciela rozwija swoje zainteresowania i pasje;

- e. potrafi zgodnie współpracować w zespole;
- f. szanuje nauczycieli i kolegów w klasie, nie ma uprzedzeń do innych.;
- g. jest akceptowany, wie, co świadczy o jego wyjątkowości.

Rodzie:

- a. ma poczucie, że jego dziecko jest bezpieczne w szkole;
- b. współpracuje z nauczycielami, wychowawcą i pedagogiem szkolnym na zasadzie partnerstwa;
- c. czynnie uczestniczy w życiu klasowym i szkolnym.

Ewaluacja

Ewaluacji programu dokonana zespół nauczycieli klasy IV we współpracy z pedagogiem w czerwcu 2022 r. na podstawie:

- a. obserwacji zespołu klasowego przez wychowawcę, nauczycieli przedmiotów, pedagoga szkolnego, bibliotekarza oraz pracowników niepedagogicznych;
- b. rozmów z rodzicami;
- c. ankiet przeprowadzonych wśród rodziców i uczniów.